

Avoim yhteiskunta ry toimintakertomus 2024

Avoim yhteiskunta ry toimintakertomus kattaa yhdistyksen toiminnan kuvauksen ja taloustiedot vuonna 2024. Toimintakertomuksen lisäksi yhdistyksen on tarkoitus julkaista yksityiskohtaisempi yhdistyksen sisäistä ja sen strategisten painopisteiden mukaista toimintaa kuvaileva vuosikertomus. Kertomusten on tarkoitus antaa kattava kuva yhdistyksen vuoden 2024 toiminnasta.

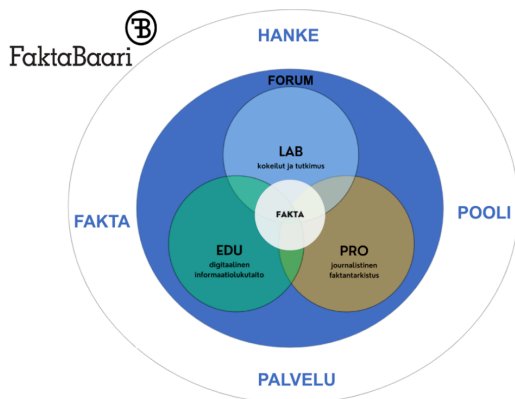
1. Tarkoitus

Avoim yhteiskunta ry on perustettu vuonna 2010. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää avoimuutta keskeisenä yhteiskunnallisena perusarvona, tuoda yhteiskunnallinen päätöksenteko lähelle kansalaista sekä antaa kansalaisille entistä parempia mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Sääntöjensä mukaisesti se mahdollistaa toimituksellisesti riippumatonta Faktabaari faktantarkistus- ja informaatiolukutaito -palveluaan faktapohjaisen julkisen keskustelun puolesta.

2. Toiminta

Käytännössä Avoim yhteiskunta ry on ensisijaisesti mahdollistanut 2014 perustettua Faktabaari faktantarkistus ja informaatiolukutaito -palvelua. Se on koontunut samanhenkisiä toimijoita Faktabaarin tueksi sen kaudella 2019 linjattujen ja vuonna 2024 täsmennettyjen painopistealueen osalta:

- I. Digitaalinen informaatiolukutaito ja -kasvatus (Faktabaari EDU),
- II. Journalistinen faktantarkistus & median tekemä yhteiskunnan polarisaation vastainen työ (PRO)
- III. Disinformaation ja polarisaation tutkiminen, torjunta ja kokeilut (Faktabaari LAB) sekä
- IV. näitä kansantajuisesti käsittelevä viestintä ml. yhteistilaisuudet ja uutiskirje partnereiden kanssa. (Faktabaari FORUM)

Näillä painopistealueilla Faktabaari on luonut yhteistyöalustan tapahtumillaan, digitaalisilla kanavillaan ja verkostoillaan faktapohjaisen julkisen keskustelun ja informaatiolukutaidon puolesta. Perusrahoitusta vielä kerättäessä toimintaa organisoidaan käytännössä erilaisten hankkeiden kautta.

Vuoden 2024 aikana institutionalisoitiin yhdistyksen ja Faktabaarin strategiatyötä Faktabaarin riippumattomuuden ja kestävyuden edistämiseksi perustaen rinnalla FAKTA-tukisäätiö Faktabaarin 10v. päivänä, jota juhlittiin 2-3.4.2024.

3. Hallitus ja toimihenkilöt

Hallitus

Yhdistyksen hallitukseen kuului 5.5.2024 saakka 9 jäsentä: Mikko Salo, (puheenjohtaja), Joonas Pörsti (varapuheenjohtaja), Kari Kivinen (rahastonhoitaja), Mikko Norros (sihteeri), Aki-Mauri Huhtinen, Minna Aslama Horowitz, Juha Leviäkangas, Harto Pönkä ja Marianne Paasi.

Yhdistyksen hallitukseen kuului 6.5.2024 alkaen 9 jäsentä: Mikko Salo (puheenjohtaja), Joonas Pörsti (varapuheenjohtaja), Juha Leviäkangas (rahastonhoitaja), Aki Saariaho (sihteeri), Kari Kivinen (EDU-vastaava), Minna Aslama-Horowitz, Miina Kaarkoski, Harto Pönkä ja Marianne Paasi.

Hallituksen kokouksissa pysyvä läsnäolo-oikeus ilman äänioikeutta oli myös Faktabaarin vastaavalla toimittajalla Pipsa Havulalla.

Hallitus kokoontui vuonna 2024 viisi (5) kertaa (6.5., 17.6., 16.9., 25.11. ja 12.12.) ja vuoden 2025 puolella kerran (10.3.). Rinnalla hallitus on valmistellut lisäksi yhdistyksen strategiaa vuosille 2024-2028 säätiön kanssa sekä pohjustanut yhteistyökumppanien kanssa strategia- ja varainkeruutyötä haastavassa ja muuttuvassa toimintaympäristössä. Hallituksen jäsenille ei maksettu vuonna 2024 palkkioita.

Toimihenkilöt

Yhdistyksen puheenjohtaja Mikko Salo ja rahastonhoitaja Juha Leviäkangas ovat hoitaneet tehtäviään pitkälti vapaaehtois pohjalta. Yhdistyksen palveluksessa on ollut keskimäärin 4.18 työntekijää.

Yhteensä palkkoja ja palkkioita on maksettu 17 henkilölle. Osa- ja määräaikaisuuksien perusteena on ollut hankerahoitus.

Tilintarkastaja

Yhdistyksen tilintarkastajana on vuonna 2024 toiminut KHT APK-Auditing / Aarto Hirvi, HT-tilintarkastaja.

4. Taloudellinen tilanne

Avoin yhteiskunta ry tai Faktabaari-toiminta eivät saa toistaiseksi mitään säännöllistä rahoitusta. Yhdistys rahoittaa toimintaansa ensisijaisesti hankeapurahoilla ja lahjoituksilla sekä pienimuotoisella koulutuspalvelutoiminnalla. Yhdistyksen taloudellinen tilanne on vuoden 2024 aikana kuitenkin pysynyt myönteisenä vuodelta 2023 jatkuneiden ja uusien vuodelle 2024 hankkeisiin saatujen avustusten sekä FAKTA-säätiöltä saadun, erityisesti avustushankkeiden omarahoitusosuuksien kattamiseen suunnatun avustuksen turvin.

Edelliseltä vuodelta jatkuivat seuraavat hankkeet (rahoittaja, hankkeen kesto, budjetti, omarahoitusosuus):

- **MILbox-Media and Information Literacy Toolbox** (02/2022-02/2024, Erasmus, 32 070 €). Hankkeessa tuotettiin monikielinen alakluille soveltuva työkalupakki (opettajien aineisto ja tuntisuunnitelmat) media- ja informaatiolukutaidon opettamiseen.
- **Crossover Finland** (European Media and Information Fund, 11/2023-06/2024, 53 500 €). Hankkeessa simuloitiin eri somealustojen käyttöä ja sitä, mitä niiden suosittelualgoritmit suosittelivat suomalaisille vaalien alla. Löydösten pohjalta tuotettiin raportteja somealustojen algoritmeista sekä medialukutaitovideoita.
- **Think Twice** (EU/CREA, 10/2023-09/2025, 178 000 €, omarahoitusosuus 30 %). Hankkeessa tuotetaan nuorille keinoja kehittää omaa digimedialukutaitoaan erityisesti tiktokin kautta.
- **Immune2Infodemics I2I** (EU CERV, 01/2024-12/2024, 116 290€). Hankkeessa edistetään kansalaisten digilukutaitoa tapahtumien, koulutusaineistotuotannon ja viestintäkampanjan kautta.
- **SciLMi: Meta-Scientific Literacies in the (Mis-)InformationAge** (EU/EACEA, 06/2023-05/2026, 127 300€, omarahoitusosuus 20 %). SciLMi-hankkeessa tuetaan informaatiolukutaidon edistämistä opetuksessa, verkkoympäristön mediakasvatuspedagogiaa, elinikäistä oppimista sekä opettajien ammatillista täydennyskoulutusta koko Euroopassa.

Vuodelle 2024 myönnettiin kilpailtua avustusta uusiin hankkeisiin (rahoittaja, hankkeen kesto, budjetti, omarahoitusosuus):

- **Digivaalivahti** (European Media and Information Fund 2, 01-07/2024, 54 714,88€). Digivaalivahti-hankkeessa seurattiin Suomessa julkisessa keskustelussa liikkuvaa mis- ja disinformaatiota ja kirjoitettiin kaikkiaan 25 faktantarkistusta. Lisäksi Digivaalivahdissa

järjestettiin toimittajille työpaja EU-vaaleista ja vaalivaikuttamisesta. Hankkeen tarkoituksena oli pitää Suomi osana tärkeitä kansainvälisiä faktantarkistusverkostoja.

- **Immune2Infodemics 2** (I2I2, EU, 2024-2026, 79 285€). Hankkeessa tuotetaan lisää "buustereita" I2I-hankkeessa kehitetyille "rokotteille" informaatiohäiriötä vastaan, teemoina mm. tekoäly, ilmastonmuutos ja FIMI.
- **Nordis 2** (EU/HADEA, 05/2024–10/2026, 341 700€, omarahoitusosuus 25%). Jatkohanke vuonna 2021 käynnistyneelle pohjoismaiselle faktantarkistajien, tutkijoiden, mediakasvattajien ja teknologiayritysten Nordis-yhteistyölle, jossa seurataan mis- ja disinformaatiota Pohjoismaissa ja tiivistetään yhteistyötä siihen vastaamisessa. Nordis 2 keskittyy lisäksi yhteistyön tiivistämiseen journalistikoulujen kanssa.
- **DIL-Oppaista opetukseen: Digilukutaitoa nuorille** (Sitra, 05-11/2024, 20 000€). Hankkeessa jatkokehitettiin Faktabaarin Digitaalinen informaatiolukutaito (DIL) -opasta ja tekoälyopasta sekä luotiin uusia materiaaleja, jotka tukevat mediakasvatusta ja digitaalisen informaatiolukutaidon (DIL) kehittämistä nuorten keskuudessa, erityisesti generatiivisen tekoälyn ja suositelualgoritmien riskien osalta.
- **Digivahti: Digipalvelulainsäädännön jalkauttaminen ja monitoroinnin käynnistäminen Suomessa** (Sitra, 05-10/2025, 24 000€). Hanke lisäsi tietoisuutta digivallan käytöstä ja sen vaikutuksista demokraattiseen keskusteluun Suomessa EU-vaalien alla ja erityisesti nuorten diginatiivien parissa sekä lisäsi nuorten aikuisten mahdollisuuksia omaan toimijuuteen.
- **Saufex-Securing Democracy Against Foreign Interference** (EU Horizon, 2024-2026, 59 000 €). Hanke edistää demokraattista informaatioresilienssiä ulkomaista informaatiovaikuttamista vastaan
- **Tekoälyoppaan ruotsinno** (Svenska Folksholans Vänner 2024-2025, 10 000 €)

Käynnissä olevien hankkeiden tarvittavat omarahoitusosuudet (0-30 %) katettiin yhdistyksen muilla saaduilla ei-sidotuilla avustuksilla sekä yhdistyksen omilla kassavaroilla ml. säätiöavustus. Lisäksi toiminnan omarahoitusosuuden kerryttämiseksi on toteutettu elinkeinotoiminnan muodossa pienimuotoista koulutus- ja sisällöntuotanto-toimintaa.

Taulukko: Avoin yhteiskunta ry taloudellinen tilanne 2024

	2024 EUR	2023 EUR	2022 EUR	Kommentti 2024
Tulot kaikki	475 131	255 812	202 770	Hankerahoitukset: 378 438 € -EMIF CROSSover, EMIF 2 Digivaalivahti, Immune2Infodemics (I2I), Immune2Infodemics 2 (I2I2), MILbox, NORDIS 2, OKM/KVS, Think Twice, Saufex, SciLMi, Sitra 1 DIL, Sitra 2, Think Twice, Tekoälyopas Svenska Folkskolans Vänner. Yhdistys: 96 693 € Sis. Lahjoitukset ja testamentit, jäsenmaksut, yhdistysavustukset (sis. säätiöavustus) varainhankinnan ja palvelutoiminnan. <u>Tuottovaraukset seuraaville vuosille:</u> 176 754 € (hankkeiden ennakkomaksujen siirtyvät erät)
Menot kaikki	486 298	203 033	152 777	
Henkilöstökulut	286 828	149 425	110 706	Hanketoiminta on laajentunut merkittävästi vuodesta 2023
Muut kulut:	199 470	53 345	42 117	
*ulkopuoliset palvelut	103 283	6086	23 577	Summa koostuu pääosin informaatiolukutaitoa vahvistavista videotuotannoista, viestintäpalveluista ja

				julkaisukuluista suomen, ruotsin ja englannin kielellä.
*ostetut hallintopalvelut	18 757	8086	4 088	Laajentunut hankehallinnointi ja raportointi sekä hallinnon uudistukset.
*muut kulut	77 323	39 437	14 406	Sis. pääosin hankkeiden tilaisuuksien kuluja, hankkeisiin liittyviä matkoja sekä kiinteitä kuluja.
Tulos	-11 167	52 568	3 221	
Oma pääoma	50 560	61 728	9 160	

5. Lähipiiritapahtumat

Yhdistyksen lähipiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet sekä muiden toimielinten jäsenet, toiminnanjohtaja ja muuhun toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt, näiden avio- tai avopuoliset ja lapset sekä näiden omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt ja yhdistykset. Yhdistyksen tiedossa olevat lähipiiritapahtumat tilikaudella 1.1.-31.12.2024:

Tulot Ei tuloja.

Menot Yhdistyksen puheenjohtaja on toiminut hankkeiden puitteissa Faktabaarin osa-aikaisena toiminnanjohtajana. Yhdistyksen hallituksen jäsenen Kari Kivisen tytär Elsa Kivinen on työskennellyt osa-aikaisena yhdistyksen hankkeessa. Yhdistyksen hallituksen jäsenen Harto Pöngän tytär Lumi on tehnyt palkallisesti yhdistykselle pienimuotoista kuvitusmateriaalia, hallituksen jäsen Harto Pönkä sai pienimuotoisen kertakorvauksen hanketoimintaan liittyvän raportin tuottamisesta. Hallituksen jäsen Joonas Pörsti työskenteli pienimuotoisesti toimituksessa keväällä 2024.

Yhdistys on maksanut lähipiiriin kuuluville 4 henkilölle palkkaa projekteista. Palkat ovat vastanneet samankaltaista työtä yhdistyksen hankkeissa tekevien muiden asiantuntijoiden sekä hankeavustuksen ehdoissa määriteltyä palkkatasoa. Lähipiiriin kuuluvien henkilöiden yrityksiltä on ostettu hankkeisiin alihankintana erikoistunutta asiantuntijapalvelua 2700 € arvosta.

6. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilikauden 1.1.-31.12.2024 päätyttyä yhdistyksen toiminta on jatkunut vuodelle 2025 aiemmilta tilikausilta ulottuvien ja tilikaudelle 2025 saatujen hankeavustusten turvin. EMIF 1 Crossover -hankkeen avustussaatava on saatu tilille 02/2025.

Vuonna 2025 alkavia uusia hankkeita:

- **EndGame** (EU Crea, 03/2025-02/2027, 135 646 €, omarahoitusosuus 30 %)
- **Prime** (EU Crea, 05/2025-04/2027, 115 283 €, omarahoitusosuus 30 %)

Lisäksi vuonna 2025 tullaan kehittämään yhdistyksen varainhankintaa ja palvelutuotantoa.

Vakuudeksi (sähköisesti), Avoin yhteiskunta ry:n hallitus

Mikko Salo, puheenjohtaja

Marianne Paasi

Joonas Pörsti, varapuheenjohtaja

Juha Leviäkangas, rahastonhoitaja

Aki Saariaho, sihteeri

Kari Kivinen, EDU-vastaava

Minna Aslama Horowitz

Miina Kaarkoski

Harto Pönkä